

BOHEMA ESPERANTISTO

ČESKÝ ESPERANTISTA

Měsíčník pro šíření esperanta a esperantismu mezi Čechy.
Orgán „SVAZU ČESKÝCH ESPERANTISTŮ“ v Rakousku.

Redakce a administrace: Praha III, Kampa 495.

Redaktor:

H. K. Bouška,
Praha-Smíchov 1097.

Vydavatel:

Jan Iglauer,
Praha III, Hroznová 6.

ROČNÍK IV

SEŠIT 4

Články. — Artikoloj.

Jos. Krumpholtz: *Význam esperanta pro Čechy a Slováky.* — F. V. Krejčí-
H. K. Bouška: *Deveno de la religio.* — J. Kaliszewski-Kabe: *La juĝo.*
(Letero de mortinto). — Fr. Procházka-R. Fridrich: *Alla ordono.*

Kronika a komentář.

Šestý mezinárodní kongres esperantistů. Městské rady a esperanto. Esperanto mezi francouzskou mládeží. První mezinárodní sjezd katolíků. Rozmanitosti z esperantského hnutí. J. S. Machar a esperanto. Jubileum tvůrce esperanta. Vyučování esperantu na českých školách. České přednášky o esperantu. Výstavky českých esperantistů. Veřejné kursy esperanta pro Čechy. Na sjezdu »Unie čes. esp.«.

Zprávy spolkové.

Morana ve »S. č. e.« Klub esperantistů v Hostomicích pod Brdy. Klub esperantistů v Prostějově. Klub esperantistů ve Vítkovicích.

Libroj kaj gazetoj. — Diversaj komunikoj.

PRAHA, 20. II. 10.

Cena 36 h

PSACÍ STROJE — SKRIBMAŠINOJ

nové i opotřebené, všech systémů, výhodně a se zárukou dodává firma novaj kaj bezonitaj, ĉiusistemaj, plej oportune kun la garancio estas liverataj

de firmo F. Tůma, Praha,
Jindřišská ulice čis. 26, Čechy. (Bohemujo).

Zásilky pro »S. č. e.« adresujte: Mil. Schmidt, Praha-II. 1036/XIV.
Celoroční předplatné 4.— K.

Český esperantista-Bohema esperantista

(Red. kaj adm: Praha III, Kampa 495, Bohemujo-Aŭstrio; Jarabono Sm 170) monata revuo por propagando de esperanto kaj esperantismo inter Bohemoj, oficiala organo de „**Bohema asocio esperantista**“ (Svaz českých esperantistů), eliras regule la 20-an de ĉiu monato en kajeroj almenaŭ 16-paĝaj enhavante krom bohemaj informaj artikoloj multajn esperantajn, originalajn kaj tradukitajn, amuzajn kaj klerigajn artikolojn kaj notizojn pri temoj aktualaj kaj internaciaj.

Sdělení redakce. P. Boh Osfádal. Nejpřímnější dik. Vzájemný upřímný pozdrav! — P. Konečný. Bohužel není v našem majetku. Nutno se obrátiti na p. Boháčka. — P. ing. Vrbt. Litujeme, ale pro nějaké předplatné neslevíme ze svých zásad. Jednáme dle svého svědomí, které nám káže zlo potírati. — P. Karel Havel (?). Za to zodpovídá redaktor. — P. — el — v Kl. Dik za slib. Těšíme se na jeho splnění. Upřímný pozdrav!

Korekto. En la lasta numero (IV, 3) la redaktoro montris grandan mankon en siaj scioj pri la latina lingvo tradukante la frazon (pĝ. 45.) »novarum rerum cupiditas« per »rapideco de novaĵoj« anstataŭ »avideco pri novaĵoj«. Ni petas la legantojn pardonon al ni tiun ĉi eraron klarigeblan per tio, ke la redaktoro jam antaŭ naŭ jaroj forlasis la studojn pri la latina lingvo en gimnazio. La redaktoro estas ankaŭ erarema homo — la legantoj estu indulgemaj! Aliaj eraroj estas preseraroj korektotaj en la lasta numero.

Atentigo. La administracio sciigas, ke ĝi ne povas sendadi senpagan specimenon al la fremdaj petintoj; specimenon oni sendos kontraŭ respondkuponon.

Esperantská korrespondence — Esperanta korespondado.

Jednonásobné otištění oznámení stojí 60 h., trojnásobné K 1.50. Členové svazu a spolku sdružených platí pouze 40 hal., resp. 1 K. Pro přímé předplatitele je prvé otištění zdarma. — Vyměňovati dopisy¹⁾, pohlednice²⁾, pošt. známky³⁾, přejí si:

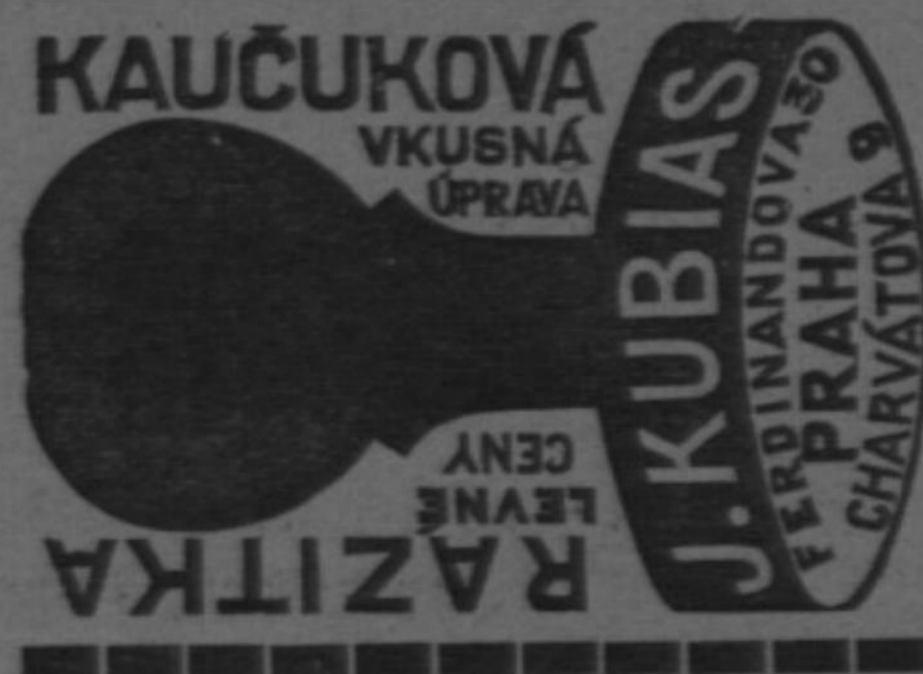
La unufoja enpresado de l' anonco kostas 25 sd. trifoja 63 sd. La anoj de l' asocio kaj aliĝintaj societoj pagas sole 17 sd, resp. 42 sd. Por la abonintoj la unua enpresado estas senpaga. — Interŝanĝon de leteroj¹⁾, ill. poŝtkartoj²⁾, poŝtmarkoj³⁾ deziras:

31. F-ino Julie Šupichova, instruistino en Červený Kostelec (Bohemujo-Aŭstrio), deziras korespondadi kun fremdaj esperantistoj pri la metodoj de instruado pri esp. — 32. Frt. Dušánek, Skuteč (Bohemujo)^{1,2,3)}. — 33. K. E. Balcar, stud., Sezemice u Pardubic (Bohemujo)^{2,3)}. Ĉiam kaj tuj respondos. — 34. F-ino Lenka Podieská, instruistino, Žebrák apud Hořovice (Bohemujo)^{2,3)}. — 35. F-ino Cora L. Buttler, Port Richmond, New-York (Usono)²⁾. — 36. Duro Vojković apotekisto en Klanjec Zagorje (Kroatujo). — 37. V. Echarandio, Baracaldo Vizcaya (Hispanio)²⁾ Li ĉiam kaj akurate respondos. — 38. Josef F. Gonzales, Cúcuta Colombia (Ameriko)²⁾. — 39. Marcelino Hernandez, Mantilla San Cristóbal (Venezuela)²⁾.

Batovcův Politický kalendář-adresář 1910, který nám byl právě zaslán, je nepostrádatelnou, cennou příručkou každého inteligenta, příručkou velmi spolehlivou, poněvadž veškerý údaje čerpány jsou z nejnovějších, ponejvíce úředních pramenů. Obsah letošního ročníku je velmi bohatý; vedle obvyklých statí přináší řadu článků nových, určených praktické potřebě čtenářstva: Úkoly nádrží vodních a stavby k využití vodních sil, Hygiena obydlí, Proud elektrický a jeho používání, Všeobecné sčítání lidu, Zákon o dělení dědictví, Světová sklizeň a těžba, Zákony honební a rybářské, Výplatní hodnota kuponů, Rak.-uh. diplomatická zastupitelstva a m. j. V adresáři je seznam veškerých akciových podniků průmysl. a obch., seznam advokátů a notářů atd. V textu jsou přečetná vyobrazení, podobizny, dia. ramy, náčrtý, v 8 listové příloze je mapa zemi koruny české a pod. Uprava je pečlivá, praktické potřebě co nejvíce přizpůsobená, prodejní cena (K 3.30) poměrně nízká. Můžeme doporučiti co nejvřeleji.

Sdělení administrace.

Nefrankovaná aneb nedostatečně frankovaná psaní nemůžeme přijímati. Počínaje příštím číslem, počneme upomínati; vzhledem k tomu, že spojena jest s tím ztráta značného času, který ve prospěch naší myšlenky jinak můžeme využiti, žádáme všecy naše pp. odběratele, aby nepatrný obnos, který předplatné činí, nám zaslali. Stává se, že jest nám ještě vráceno číslo 3., ačkoliv jest výslovně uvedeno, že kdo číslo ukázkové nevrátí do 8 dnů, stává se jeho odběratelem. Z toho důvodu více žádné pozdější číslo zpět nepřijmem. Kdo nehodlá odbíratí nechť oznámí to písemně a zašle obnos za čísla obdržena.

VÝZNAM ESPERANTA PRO ČECHY A SLOVÁKY.

Napsal Jos. Krumpholtz. — (Pokračování.)

Osvětou k smíru — k rovnosti, bratrství a svobodě
k humanitě, k lidství!

Ano, to je ta »pocitivá a rozumná politika«, po níž volal
a již nám doporučoval už náš Havlíček, toť ten odkaz
buditelů našich od Dobrovského, ba už Komenského,
až po něho a prof. Masaryka.

Je-li však smír, na př. nás Čechů s Němci, potřebný,
užitečný, nutný? Vždyť zápas, boj prý tříbí, utrpení útisk
zdokonaluje Ano, zápas jistě má i své dobré stránky
a moc výchovnou, ale je-li ho mnoho, seslabuje, vyssává
krev, sílu — život, zvláště národům slabším, menším.

Boj o život bude ovšem asi vždycky — přes to však
nemůže být cílem lidstva. A pak: Boj o život vedou i zví-
řata; lidské je zušlechtit jej, dovolit v něm slovo i humanitě
a tak pracovat k smíru.

To neznamena nehájit sebe a nehájit svého. Vždyť »za-
chování a vzdělání národnosti jest« — dle Palackého —
»příkázání a zákon mravní, kterémuž nemůže derogovati
nižádné příkázání pozitivní«.

Poněvadž pak »povinnost bývá spolu matkou práva«,
tedy my, majíce povinnost zachovávat i vzdělávat národnost
svou, t. j. jazyk a typ svůj národní, kteréž povinnosti nikdo
nás sprostiti nemůže, máme i právo k tomu a nikdo nemá
nám v něm překážeti. — Nikdo! Tedy ani »právo síly«,
byť by je i stokrát všelící ti Puriškevičové povýšili »nad
sílu práva«. Potřebí jen proti »právu síly« postavit právo
síly jiné, rovnocenné nebo vyšší — právo síly vnitřní:
vzdělanosti, osvěty, mravnosti, kulturní práce, asociace, fe-
derace, solidarity — slovem humanity — a bezohledný,
surový boj »právu síly« promění se — ovšem časem, ale
nutně — v ušlechtilé závodění k dokonalosti spravedlnosti,
k lidství. — Příklady přec táhnou a pravda a dobro vítězí. . .

Odtud úkol, jež si buditelé naši vytkli: pracovati ke ke kulturnímu vyrovnání s Němci a všemi kulturními národy, čeliti velikosti a kulturní jich převaze emancipací, stavět se na vlastní nohy, ale při tom být co nejvzájemnějšími, co nejspojitejšími se všemi, možno-li, národy, alespoň evropskými — ten úkol máme i my, potomkové jejich a budou jej mít i potomkové naši; neboť co nás probudilo, to nás i zachová.

Žel, této žádoucí vzájemnosti národů, po níž volal už nás Komenský, Kollár, Palacký a po níž touží duch lidský, největší překážkou byla a jest posud nekonečná rozmanitost a nesnadnost a tudíž nedostatečná a čím dál nemožnější znalost jazyků národních.

A přece potřebí jen — jak dí T. Carlyle — aby národové poznali se vzájemně jako jednotlivci — a vespolná jich nenávist promění se ve vzájemnou pomoc a z přirozených nepřátel staneme se přáteli...

Aby se tak stalo, potřebí však — dle Tolstého — aby si národové rozuměli. »Budou-li pak rozuměti sobě všichni, budou — míní Komenský — jako národ jeden, jid jeden, dům jeden, škola boží jedna«.

Aby si však rozuměli, jest dle Tolstého nezbytno: »bud' aby všechny jazyky splynuly v jeden, neb aby znalost jazyků dle potřeby se rozšířila, neb aby jeden jazyk za společný byl vyvolen, neb konečně, aby všichni uměle utvořený a usnadněný jazyk mezinárodní přijali a ovšem, jemu se i učili. — Toť idea esperantistů. »Zdá se mi« — pokračuje Tolstoj — »že tato poslední myšlenka jest nejrozumnější a — což nejdůležitější — nejsnadněji uskutečnitelná«.

Tak, hle, soudí o ideji esperantistů, respektive o ideji našeho Komenského veliký filosof slovanský hr. L. N. Tolstoj. Proč bychom tedy ignorovali nebo odsuzovali prostředek nový dříve, než-li jsme jej sami poznali?

»Všechny platné prostředky — napsal r. 1903 B. Björnson — které mohou vésti k tomu, aby se národové sblížili v porozumění a sympathiích, musí býti pro nás cenné«.

A jedním z prostředků takových, dle soudu našeho, může býti a dnes už jest i jazyk mezinárodní, universalní, o němž Komenský ve *Via lucis* (1641) praví, že »kdyby společným souhlasem pokolení lidského přijat byl, uznali by a měli by radost z toho všichni, že bude nejvhodnějším prostředkem k žádoucímu sjednocení lidí«, k němuž lidstvo

ústředivým působením ducha světového a t. zv. centralisací světovou — již dle Palackého nuceni jsou k asociaci se státy a národy jinými — přirozeně spěje, jemuž však nekonečná rozmanitost a nesnadnost jazyků největší byla a jest překážkou.

(Pokračování.)

DEVENO DE LA RELIGIO.

El la libro *»Náboženství a moderní ideál člověka«* (La religio kaj moderna idealo de la homo) de F. V. Krejčí. Kun la permeso de l'aŭtoro el la bohema lingvo tradukis H. K. Bouška.

Kiel naskiĝis la religioj societoj? Ni mem ne vidis ilian naskiĝon, sed ni vidas, kiel ili daŭrigas sian ekzistadon: oni estas tuj post sia naskiĝo aligataj al ilikaj alkonformigataj por ili per ia dresado de spirito kaj karaktero. Kion ni mem travivis en la religio, tio estas sorto de ĉiuj homoj en la juneco. La diferenco estas, ke oni forĵetas la kredon el la infaneco en malegala grado, iuj plene, la aliaj konservas el ĝi kelkajn restaĵojn, opiniante, ke ili posedas la religion, se ili elektas el la katekismo tion, kio ŝajnas al ili malplej absurda, kaj se ili de tempo al tempo vizitas la preĝejon. Por la plej granda parto de homoj, precipe ĉe malkleraj virinoj, la religio estas tiom malpli io alia ol miksaĵo de malnoblaj superstiĉoj kaj de mekanikaj alkutimiĝoj.

Kiel apartaj religioj naskiĝadis, pri tio instruas nin la historio. Vere ĉiu el ili asertas, ke ĝi devenis el la dia epifanio. Sed kiu akceptus tium ĉi supozon, tiu status jam ambaŭpiede sur la tero de blinda kaj nekritika kredo. Sed, ĉar ni jam elkreskis el la mallarĝa limo de la kredo, ni ne povas akcepti ĉi tiun supozon. La ebleco de la dia enmiksiĝo en la homajn aferojn kontraŭstaras ĉiun nian dumvivan sperton, empirion, nian racion kaj niajn ideojn pri la laŭleĝeco de homa agado. Krom tio, ĉar ekzistas ne sole unu religio, sed diversaj religioj, el kiuj ĉiu pretendas sian devenon de alia diaro, oni ne scias, kiun oni devas kredi, eĉ se oni havus la plej bonan intencon por tio. Kial mi devas kredi, ke precize la evangelio de Christus estas dia aperaĵo? Eble laŭ la hazarda fakto, ke mi naskiĝis en la lando, kie dum la daŭro de jarcentoj regis la kristaneco? Sed tiam la homo naskita en Oriento povas samrajte aserti, ke la vera kaj sola dia asperaĵo estas korano de Mohamed. Mi pensas, ke nenio subtenis la ruinigon de l'kredo en la

nuna homo tiel, kiel tiu ĉi rigardo je tiom da diversaj eklezioj, el kiuj ĉiu kun insistema malcedemo persistas je sia dia deveno kaj sia ekskluziva savokapablo. Kie el la homoj kun la plej diversaj opinioj ĉiu asertas, ke ĝi sola estas prava, ĉie la afero estas suspekta. Tio pruvas, ke neniu estas prava aŭ pli bone: ke ioma pravo de ĉiuj el ili estas sole parto de ilia komuna eraro.

Ni do ne kredas tion, kion pri la deveno de apartaj religioj rakontas ili mem, sed ni kredas tion, kion diras pri tio la histori-scienco. Tiu ĉi apogas siajn sciaĵojn koncerne la religiojn per certaj historiaj faktoj, per eminentaj individuoj kaj per grandaj movadoj en la nacioj. Observante la devenon de individuaj religiaj kredoj, ĝi baldaŭ rimarkis en ilia deveno kaj vastiĝo kelkajn trajtojn, kiuj malgraŭ ilia malamikeco estas komunaj al ili ĉiuj, la trajtojn, al kiuj ĝi aljuĝis tipan signifon kaj el kiuj ĝi konstruis la universalan ideon pri la religio. Ĉiuj kredoj montras en sia deveno kaj en sia karaktero tiom da frapantaj analogioj, ke ni plenrajte povas anstataŭ paroli pri la deveno de ĉiu el ili, paroli pri la deveno de la religio ĝenerale.

Primitivaj formacioj religiaj perdiĝas antaŭ la rigardo de la scienco en la mallumo de praepoko kaj sole pere de analogiaj fenomenoj kaj okazoj aperantaj ĝis hodiaŭ ĉe la nacioj vivantaj en grado de sovaĝeco kaj duonkultureco, ĝi juĝas pri la kaŭzoj de ilia deveno. Sed pri la pli postaj kaj pli evoluigintaj religioj, kiuj ekregis la plejmulton da historiaj nacioj, oni certege scias almenaŭ tion, ke ili dankas pro sia deveno al eminentaj homoj, kiuj posedis supermezan, genian sencon por la ideoj pri la senfinco kaj eterneco, kiuj sciis direkte ekrilati la homan vivon kun estaĵoj supernaturaj kaj prezenti al certaj homoj la imagon de la mondo, kiu facile ekregadis iliajn senton kaj fantazion per la duonpoeziaj, duonideaj simboloj, kiujn oni nomas mitoj. La religio do ne estas produktaĵo de la pensado de la tutaj nacioj, sed kreaĵo de geniaj individuoj, el kies kapoj ili eliris, se ne plene, do almenaŭ en ĉefaj trajtoj jam pretaj. La tuta kristaneco estas en Kristus, la tuta islamo en Mohamed. Kion ceteraj homoj aldonis, tio estis pli malbonigo ol perfektigo de la pensoj de la fondinto. Kompreneble estis necese, ke la religio respondu al la bezonoj kaj al la stato de la nacioj, kiuj estis akceptantaj ĝin kaj ke ĝi havu la teron preparitan. Sed la propra, kreanta faro estas tie ĉiam iniciato de l'individuo. La ceteraj homoj ne kreis ĝin, ili

sole ĝin akceptis, ili senkontraŭstare humiliĝis al ĝi, submetiĝante al la ĉarma apero de la fondinto, al la ekzemplo de lia vivo, al la pretekstataj mirakloj, kiujn li faris — mallonge ili submetiĝadis al la sugera influo de personeco de la kreinto aŭ de liaj apostoloj. Al mitoj, kiujn predikis la fondinto, la postvenantaj generacioj aldonis regule la miton pri li mem kaj ili vualis la vivon de li kaj de liaj unuaj disciploj per sanktbrilo de legendo. La notizojn postlasitajn de li aŭ de liaj disciploj, oni proklamis kiel sankta skribaĵo, kiu estis en illiaj okuloj por ĉiam la sola, super ĉiu dubo staranta fonto de la ekkono kaj direktodona kondukanto de la faroj.

Neniu religio, dum la tempo memorata de la historio, devenis alimaniere kaj se ĝi devenis alie, do ĝi jam ne estis la religio en la vera senco de la vorto, sed sole transiro de la religio al la aliaj formoj de la pensado. Sed ju pli proksimen al la estanta tempo oni sekvas la historion, des pli malmultaj fariĝas aperoj de tiaj religiaj kreantoj. La lastaj el ili, kiujn Eŭropo memoras, estis reformantoj el la dekkvina kaj dekseca jarcentoj, do ne jam veraj kreantoj, sed sole reformantoj de l'instruo de Christus malbonigita de eklezioj. En la novepoka socio estas tipo de tia fondinto de la religio, kia estis Christus aŭ Buddha, tute neimagebla. Vere oni renkontas distre la provojn pri tiu tipo, sed la homoj, kiuj ilin reprezentas suprensaltas el sia ĉirkaŭaĵo kiel strangaj fantaziuloj aŭ mistikuloj. Mankas al ili la magia potenco, per kiu ili sciis gajni la amasojn al si. Do, se eĉ estus tie la iniciato, mankas al ĝi la granda mirakla sukceso, kiu estas unu el la kondiĉoj de ĉiu vera religio. Ne estas bezone serĉi la kaŭzojn malproksime: la bezono de la religio dum la lastaj du jarcentoj estas iom post iom mortanta kaj samgrade malaperas samtempe la ebleco de tio, ke hodiaŭ ripetigu — eĉ en la treege modernigita variaĵo — tio, kio okazis antaŭ dek naŭ jarcentoj en Palestino.

LA JUĜO.

(*Letero de mortinto*).

De J. Kaliszewski. El la pola lingvo tradukis Kabe.

La mistera momento venis fine ankaŭ al mia vico . . .
Mi memoras, tio estis en krepusko. Mi sidis sola en mia kabineto kaj mi maldiligente turnis la paĝojn de verko

de iu pozitivisto. La netoreleblan pezon sur mia brusto mi penis forigi per senĉesa tuso, seka, longa, malbonon antaŭdiranta . . .

Iom laca pro la legado mi volis oscedi . . .

Subite, la spiro ekmankis en mia brusto . . .

Mi volis alvoki mian serviston, mia voĉo rifuzis . . .

Mi volis etendi mian manon al la sonorilo, staranta apud mi sur la skribotablo, mia mano restis rigida . . .

Raŭka ronko senvole eliĝis el mia gorgo . . . Per mal-longaj spiroj mi kaptis la aeron . . . komence rapide, poste pli kaj pli malrapide kaj malforte . . . poste ankoraŭ unu fojon mi malfermis la buŝon, sed miaj pulmoj ne enprenis plu la aeron . . .

Mallumo aperis antaŭ miaj okuloj . . . la zumo fariĝis pli kaj pli potenca en miaj oreloj . . . Malvarmo fluis sur mia tuta korpo . . .

Kaj poste silento . . . profunda mallumo . . . rigideco . . .

Longa, egala, sonora, trapenetranta sono, kvazaŭ de potenca trumpeto, eniĝis subite en miajn orelojn . . .

Ŝajnis al mi, ke mi vekigis el dormo . . .

Spaco sen limoj, ebenaĵo kvazaŭ dezerta stepo sin etendis antaŭ miaj okuloj. Neniun formon, neniun movon oni povis rimarki en ĝi, en la aero kuris sole la sonoj de la trumpeto, jen fortaj kaj proksimaj, jen silentiĝantaj kaj malproksimaj, kvazaŭ eĥoj, ree revenantaj, potenciĝantaj, trapenetrantaj, kaj ree malfortiĝantaj, malproksimiĝantaj, kvazaŭ novaj eĥoj . . .

Tio estis kvazaŭ vibroj de unu tono, kies ĉiuj sonoj formis ian strangan melodion, kiu skuis min tutan. Subite, en unu el la sonoj, kiujn mi sentis plej proksime de mi, mi aŭdis, ŝajnis al mi, kvazaŭ demandon, demandon de mia propra penso, sin kaŝanta en ĉi tiu sono, al kiu resonis mia interna sento, sen volo, sen konsidero:

- Kiu vi estas? — vibris la tono,
- Homo — resonis mia interna sento.
- Per kio?
- Per la penso.
- Kia?
- Libera.
- Kun la celo?
- De la vero.
- Kun la rezultato?
- Nenia . . .

Ŝajnis al mi, ke la tuta spaco al mi ekridetis.

Dume la tono vibris per demandoj, mia interna sento resonis per respondoj kaj el la tuta daŭro de tiu stranga interparolo formiĝis io simila al esploro, ekzakta ekzameno de ĉiuj miaj sentimentoj kaj pensoj, kiujn iam ajn en mia vivo mi spertis aŭ revis.

Stranga estis la momento.

La demandoj de la tono estis mallongaj, sed koncizaj: ŝajnis, ke mi pli antaŭsentas kaj komprenas ilin ol mi aŭdas aŭ distingas ilin unu de alia. La tono sole sonis jen pli forte, jen pli malforte, jen tute silentiĝis, jen subite ree vibris potence kaj penetrante en la internon mem de mia estaĵo, tuŝis ĉiajn ĝiajn sekretojn, eltiris unu post alia ĉiujn miajn pensojn, metis ilin unu apud alia, juĝis kaj neniigis . . .

(Daŭrigo.)

ALTA ORDONO.

El *«Po stopě pravdy»* de Fr. Procházka. La boheman tekston esperantigis R. Fridrich.

La elefanto, ministro de la reĝo leono, akiris el sciencaj libroj la konvinkon pri neceso de korpa pureco por konservi la sanon. Senprokraste li ordonis al la bestaro, ke ĝi banu trifoje dum la tago. Samtempe ne atendente li ekpostulis el ĉiuj subalternaj oficoj la opinion pri utilo kaj rezultato de sia ordono.

La novaĵo vekis grandegan malkontenton inter la bestoj, kiuj ne estis kutimiĝintaj la banadon, kaj konfuzon ĉe tiuj, kiuj, kvankam ili konstante vivis en akvo, tamen estis metitaj sub inspekto koncerne tiun ĉi aferon. Eĉ ĉe la banamantoj ekzistis duboj pri banmezuro kaj bantempo.

La koko, reprezentanto de sia gento, konsilis en sia opinio, ke oni respektu antikvajn kutimojn kaj specialecojn de iuj bestoj. Li montris la sanon de tiuj, kiuj ĝis tiam sole ruliĝadis en polvo, kiel kokinoj kaj paseroj, aŭ sin lekis kiel katoj.

Sed li ricevis sole severegan riproĉon, kontraŭe la bovo kaj la vulpo, kiuj laŭdegis la ordonon, estis ellasitaj kun plena favoro.

»Mi dubas,« alparolis ilin riproĉe la koko, »ke vi tiel volonte banadas.«

»Tio faras nenion,« diris serioze la bovo. »Mi tamen povas laŭdi la ordonon?«

»Kaj samtempe oni ne bezonas ĝin obei,« aldonis ridetante la vulpo.

KRONIKA A KOMENTÁŘ.

Šestý mezinárodní kongres esperantistů konati se bude ve dnech 14.—20. srpna 1910 ve Washingtonu. *Nemo.*

Městské rady a esperanto. — Městská rada v Le Creusot (Francie) odhlasovala (ve schůzi 1. X. 09) obnos 500 fr. jako subvenci třetímu sjezdu Federace bourgogneských grup esperantistů. — Městská rada v Louhans (Francie) usnesla se na resoluci žádající, aby esperanto bylo zavedeno za vyučovací předmět všech veřejných škol ve Francii. *Nemo.*

Esperanto mezi francouzskou mládeží šíří se velice pozoruhodně. Francouzská mládež učí se horlivě esperantu a to nejen na velmi četných školách, kde je vyučování esperantu zavedeno, ale i v kroužcích, z nichž namnoze povstávají esperantistické spolky a skupiny mládeže. V poslední době valná část těchto sdružení seskupila se ve svaz »Franca federacio de la junaj esperantistoj« (Franc. federace mladých esperantistů), v němž je sdruženo 19 esperantistických skupin mládeže 15 měst: Abbeville, Armentières (182 členové), Beaune, Eu, Evry-Petit-Bourg, Lille (2 skupiny: hochů a dívek), Limoges, Lyon, Montargis, Paříž (4 skupiny), Rouen, St. Claude, St. Flour, St. Omer, Tunis. Oficiálním orgánem organizované esperantistické mládeže francouzské jest esperantsko-francouzský měsíčník »Juneco« (Jeunesse) vycházející v Paříži (Paris, Bvd. Raspail 152, Francujo; roč. předpl. 4 fr.), kde také vychází mezinárodní, pouze esperantský měsíčník pro mládež »Juna esperantisto« (Paris, rue Lacépède 33, Francujo; fr. 2.50). Je to jistě potěšitelný a slibný zjev, neboť právě v mládeži je budoucnost. *Hkb.*

První mezinárodní sjezd katolíků konati se bude v Paříži o velikonocích 1910 (30. III.—3. IV.). Jednací řečí bude esperanto. Příspěvek 1 Sm (K 2.40). Podrobnosti sdělí baronka de Ménil, Paris, Bvd. Magenta, Francujo. *Nemo.*

Rozmanitosti z esperantského hnutí. — V Bradfordu (Angl.) je ve veřejné knihovně 40 svazků esperantských a časopis »The British Esperantist«. Kolik esp. knih mají české knihovny? — V Augsburgu (Něm.) městská rada pořádá kurs esp. pro policisty. — V Paříži koná se 60 kursů esperanta. — Oficiální kurs esperanta uspořádán byl v r. 1909 na universitě barcelonské; vyučoval dr. Jacint Bremon y Masgrau. — V Londýně konají se kursy esperanta pro slepce ve známém »Sending Library for the Blind« v Bayswater. — Poslední národní sjezd francouzských volných myslitelů přijal resoluci o zavedení a užívání esperanta na příštím mezinárodním sjezdu volných myslitelů (Brusel 1912). — Mezinárodní spolek pro rozvoj obchodního vyučování organizuje mezinárodní sjezd učitelů obchod. škol a obchodníků (Víděň, 1910); na programu tohoto sjezdu je také bod »Zavedení esp. do obch. škol«. — Známa obhajovací řeč obhájce Ferrerova (kapitána Fr. G. Ferrera) před vojenským soudem vydána byla esperantsko-francouzsky (La plendo por Ferrer, 15 ctm.). — Esperantské oddělení na

výstavě v Čenstochové odměněno bylo čestným diplomem. — Bulharské ministerstvo vyučování povolilo vyučování esperanta na gymnasiích v Sofii. — V Paříži pořádáno bylo tuto zimu na 100 kursů esperanta. — V italské sněmovně poslanec Morgari vytýkal ministru vyučování, že nevěnuje pozornost esperantu. — Škola moderních jazyků ve Frankfurtě vyučuje mezi jiným také esperantu. — Koncem roku 1909 existovaly na světě 1494 spolky esperantistů (o 300 více nežli roku 1908): 1142 v Evropě (+ 240), 283 v Americe (+ 45), 31 v Asii (+ 5), 21 v Australii (+ 3), 17 v Africe (+ 2).

Kronikář.

J. S. Machar a esperanto. S potěšením sdělujeme českým esperantistům, že básník J. S. Machar dal své bezpodmínečné svolení ku překládání svých prací do esperanta, takže dnes nikdo nemusí básníka o svolení ku překladu zvláště žádati. Již před dlouhou dobou Machar dovolil svým »I svoluji milerád« redaktoru »Čes. esp.« překlad jednoho svého feuilletonu (dosud neuvěřněn), a v době poslední dostalo se jednomu z našich spolupracovníků, jenž požádal básníka o svolení ku překladu některých kapitol »Říma« do esperanta, této odpovědi: »S radostí svoluji. Překládejte vůbec, jak a co se Vám líbí (není to ovšem rozkaz, jen dovolení i pro budoucnost)... Váš Machar.« Použili jsme již v loňském ročníku a použijeme ještě častěji letos a v letech příštích tohoto svolení, abychom seznamovali cizinu (jak v revui naší tak v cizozemských revuích esperantských) se vzácným dílem našeho předního básníka.

Red.

Jubileum tvůrce esperanta, který dne 15. prosince 1909 dovršil 50tý rok svého života, oslaveno bylo českými esperantisty četnými přednáškami, slavnostními schůzemi, večírky a pod., na nichž vděčně vzpomenu bylo zásluh dra Zamenhova, dnes ještě sice ne všeobecně oceněných a uznávaných, ale jistě nehynoucích. Vedle toho všechny české spolky esperantistů a přečetní jednotlivci v jubilejní den zaslali svá blahopřání do Varšavy (»Svaz čes. esp.« zaslal pozdravný telegram), kam toho dne došlo tisíce a tisíce podobných projevů ze všech zemí světa. Jen stručně zaznamenáváme zde zprávy o oslavě Zamenhova jubilea českými esperantisty. V Praze »Česká společnost esperantistů« a »První dámský český klub esperantský« uspořádaly spolu zdařilý večírek 14. prosince ve spolkové místnosti restaurantu Kolářova; o životě dra Zamenhova promluvil p. úč. rada K. Biskup. »Klub českých esperantistů Malostranských« uspořádal 16. prosince jubilejní přednášku »Dr. L. L. Zamenhof a jeho dílo«, v níž o životě, práci a významu tvůrce esperanta pojednal pan H. K. Bouška (dva úryvky z této přednášky byly uveřejněny esperantsky v »Č. E.« IV, 2, 20). »Unie čes. esp.« uspořádala slavnostní večer dne 15. prosince v restauraci »U Vejvodů«, kde o jubileantu mluvil p. K. Procházka. Na Smíchově místní »Klub esperantistů« uspořádal 16. prosince v restauraci Národního domu velice pěkný a čteně navštívený Zamenhofův večer, při němž pan G. Kratochvíl promluvil na thema »Padesát let mistra Zamenhova«, »Pěvecká šestnáctka O. B.« zapěla hymnu »La espero« a sl. Rybkova přednesla báseň »La vojo«. Na Král. Vinohradech na slavnostní členské schůzi »Klubu esperantistů« dne 13. prosince ve Vojtěchově restauraci (Hálková 35) přednášel p. J. Hradil. V Plzni »Klub čes. esp.« uspořádal slavnostní večer dne 7. prosince v sále Řemeslnické besedy (vstupné 80 h), dekorované v barvách bílé a zelené; pěknou přednášku ne právě pěkně přednesl p. K. Procházka; z bohatého programu (15 čísel) bylo jen jedno číslo esperantské (Al la fratoj), ostatní česká. — V Písku konala se oslava Zamenhova dne 16. prosince v hot. »U zlatého kola«; mluvil pan Kühnl. — V Bystřici pod Hostýnem »Klub esperantistů«

uspořádal 14. prosince slavnostní schůzi v hotelu »U města Vídně«, při níž pan učitel Krumpholtz proslovil vřelou a hluboce procítěnou řeč, v níž vyličil dra Zamenhova jako velikého filantropa, hlasatele smíru a sbratření národů na základě neutrálního jazyka mezinárodního. Po jeho řeči recitovány byly některé úryvky z kongresních řečí Zamenhofových (pí Vančíková, sl. Janalíková, pan Hanuš, sl. Kunovska, Müllerova, Patáková, Blaziova a pan Růžička) a Zamenhofovy básně »Modlitba k neznámému« (pí Müllerová) a »Al la fratoj« (pí Podhrazníková). — Na Vsetíně uspořádána byla beseda s hudebním a recitačním programem (17. pros. 1909); O Zamenhofovi promluvil pan řed. Zlámal. — Ve Vídni »Klub čes. esp.« uspořádal oslavu Zamenhofovu (15. prosince) za účasti německých esperantistů. — V Mor. Ostravě konána byla společná oslava něm. i českých esperantistů, spojená s výstavkou 600 esperantských pohledů z 42 zemí. *Kronikář.*

Vyučování esperantu na českých školách. — V Litovli na reálce učí p. prof. Klement Urban. — V Čes. Budějovicích učí (od 11. XII. 09) p. uč. Svačina na čes. dívčí průmyslové škole. — V Telči učí na gymnasiu p. prof. Kasalý. *Kronikář.*

České přednášky o esperantu. — V Praze přednášel o esp. v holešovické sokolovně p. K. Procházka, — V Roudnici n. L., kde 15. ledna 1910 ustavil se klub, přednášel 31. ledna v hotelu »Pošta« p. Procházka. — V Hustopeči promluvil o esperantu p. uč. Krumpholtz (28. XII. 09) za hojně účasti; kurs povede p. uč. Gregorek. *Kronikář.*

Výstavky českých esperantistů. — V Bystřici p. Host. otevřena byla ve dnech 24.—26. pros. 1909 v místnostech »Občanské besedy« a »Sokola« poučná výstavka pohlednic, fotografií a literatury esp., která přesvědčila přátele i dosavadní odpůrce esperanta o vážném významu hnutí esperantistického. — V Čes. Brodě místní klub vystavoval sbírku esp. děl na hospodářské výstavě. *Kronikář.*

Veřejné kursy esperanta pro Čechy. — V Praze koná se (od 15. XII. 09) veřejný bezplatný kurs v Holešovicích v rest. »U Libalů« (Bělského); vyučuje p. Dr. Palek vždy ve středu od 8 hod. večer. Dělnický klub pořádá kurs (v ned. odp.) v rest. »U krále Václava« (Belcrediho), kde učí p. Procházka. Akademický klub koná (od 23. I. 10) kursy na Novém Městě ve Vodičkově ul. č. 38. — Ve Volšanech vyučuje p. Fr. Dejmek na staré rychtě. — V Nuslích jsou dva kursy: v jednom (Riegrova kavárna) učí p. PhSt. Stejskal (út. a pát. 8—9 več.), ve druhém p. arch. Kučera. — V Karlíně se vyučuje »U bílého lva« (Palackého) ve středu (4—5 h.); bylo tak aspoň ohlášeno. — V Hradci Králové uspořádal přednášku o esperantě »Krajinský spolek učitelů měšť. škol« dne 15. led. 1910; na pozvání spolku přednášel p. uč. Jelínek z Kuklen. Týdenní sehůzky esperantistů konají se »U Hiršlů«. — V Červeném Kostelci pořádá dámský spolek »Dagmar« bezplatný kurs esp. v místnosti dívčí školy; kurs zahájen byl 21. XI. 09 proslovem předsedkyně spolku pí B. Kratochvilové, choti lékaře, a přednáškou sl. učitelky Šupichové o historii esperanta a koná se každou neděli vždy od 1/2 2.—3. h. odp.; do kursu přihlásilo se 42 posluchačů obého pohlaví a různých stavů, kterýžto počet záhy vzrostl na 61; vyučování řídí sl. Šupichova, diplomovaná zkušební komissí »S. č. e.«. — V Železném Brodě koná se (od 12. XII. 09) jednou měsíčně kurs. esp. v radnici; vyučuje p. Josef Šilhart, konduktér z Trutnova, 45 osob. — V Nové Pace učí p. Šilhart 38 osob. — V Staré Pace účastní se vyučování 21 osob (p. Šilhart). — Ve Lhotě Šárové má kurs p. Šilharta 16 účastníků. — V Trutnově vyučuje v klubu p. Šilhart 85 osob. — V Roudnici zahájen (31. I. 10) kurs esp. přednáškou

p. Procházky v hotelu »Pošta«; kurs koná se ve čtvrtek več. (7. 9 h.) v budově národních škol a potrvá do 15. dubna (měsíční poplatek 1 K). — V Čáslavi vyučuje pan JUC. Fr. Skřivánek. — V Místku učí pan J. F. Grögler. — V Táboře vyučuje se dvakrát týdně v hotelu »Amort«. — V Prostějově začal kurs dne 11. ledna 1910; vyučuje právník pan Klíč ve škole. — V Rožnově konal (od 20. X. 09) ve staré radnici pan JUDr. V. Drtina kurs pro dospělé a pan Ant. Kudela, soudní kancelista, kurs pro mládež (vždy v pond. a pátek). — Ve Vítkovicích po ukončení počátečního kursu p. Krumpholce (7. XI. 09—6. I. 10), jež absolvovalo 25 posluchačů, zahájen byl 16. ledna 1910 pokračovací kurs v české škole. — V Ivanovicích na Hané učí v dělnickém kroužku p. Frant Klvač. Tamtéž pořádal kurs p. Fr. Hlaváč, který nyní pracuje na ustavení klubu. — Na Vsetíně byl zahájen (17. XI. 09) již třetí kurs esp. — Kursy, o nichž nám scházejí bližší zprávy, jsou v Novém Bydžově (p. Balík), Lipníku, Dolní Krupé. — Zprávu o kursu p. Kubaly v Polské Ostravě opravujeme v ten smysl, že kurs konal se v Moravské Ostravě (ne Polské O.). Odtud dostali jsme také zajímavou zprávu o společném soužití všech esperantistů z Ostravy a okolí bez rozdílu národnosti a politického přesvědčení; v restauraci Kočího (na náměstí) založeno bylo totiž esperantistické centrum, kde scházejí se přátelsky samideané čeští, polští i němečtí.

Kronikář.

Na sjezdu „Unie čes. esp.“ dopustil se p. Ed. Kühnl nepřipustné nechutnosti. Dle oficiální zprávy (»Č. č. e.« III, 119) pravil pan Kühnl: »I čeští esperantisté mají ve svém středu horlivého pracovníka, našeho přítele Vladimíra Tobka, jehož překlad Babičky právem získal mu jméno ‚Bohema Kabe‘.« Nikdo nemůže p. K. brániti, aby své panoše vychvaloval, ale nesmí se to dít způsobem tak nechutným a pro jiné — urážlivým. Srovnávaní nějakého Tobka s drem Beinem, a dokonce práci jednoho stavěti na roveň s prací druhého, je ne snad stranické přestřelení, ale přímá urážka člověka, k němuž by měl míti i p. K. úctu, třebaš byl dr. Bein spolupracovníkem nenáviděného »Čes. esper.« To pravíme, aniž bychom nějak snižovali práci p. Tobka. Doufáme, že tato výtka postačí, aby po druhé p. K. lépe vážil slov svého vysokého uznání pro své spolupojovníky.

Bšk.

ZPRÁVY SPOLKOVÉ.

Morana ve »S. č. e.« vyžádala si dvě nové oběti. Dva horliví a nadšení členové, lidé milí a pracovití, opustili naše šiky. — V mladistvém věku 28 let, po trapné nemoci zemřel dne 1. ledna 1910 ve všeobecné nemocnici pražské prof. Ant. Kryštof, učitel tělocviku na vyšší reálce na Malé Straně v Praze a na Strakově akademii. Kryštof byl nadšený průkopník tělesné výchovy, byl neunavně činným v mnoha tělocvičných a sportovních spolcích, napsal řadu článků o tělesné výchově do odborných časopisů a pěknou knihu o hrách společenských (»Hry společenské« vydal Štorch) a brožuru o nové společenské hře cílové (»Házená«, vydal Kočí), jejímž popularisování cele se oddal. Horlivě zabýval se esperantem, jemuž získal mnoho přátel v kruzích sportovních, v nichž byl oblíbenou osobností; napsal také pravidla »Házené« esperantsky; na zkoušku vydal je hektografovaně, hodlal však vydati je i tiskem — předčasná smrt zmařila jeho záměr jako zmařila mnoho jeho snah, v jichž provádění neznal od-

počinku. Dne 3. ledna přečetní přátelé vyprovázeli jej na jeho poslední pouti na hřbitovech olšanských. — A stejně oddaný náš přítel zemřel na Mělníce — učitel *G. Šesták* milý člověk, který ze všech sil snažil se o to, aby na Mělnicku zaseto bylo a vzrostlo sítě esperantismu. Na jeho popud a jeho přičiněním konán byl loni na Mělníce první kurs esperanta, on také byl duchem místního kroužku. Bohužel, jeho snahám byla na překážku vleklá nemoc, jíž také podlehl 23. list. 1909 ve věku 50 let jako učitel obecní a prům. pokrač. školy. — Čestná jim budiž paměť! *Bšk.*

Klub esperantistů v Hostomicích pod Brdy. (Esperantista klubo en Hostomice pod Brdy), který založen byl 15. prosince 1908, konal valné shromáždění členů 16. ledna 1910 v místnostech hostince Občanské záložny. Valné schůzi předložen byl mezi jiným návrh výboru, aby klub vystoupil z »Unie čes. esp.« a zůstal neodvislým do té doby, až klub se přesvědčí, které z obou ústředí českých esperantistů pracuje s větší solidárností a působí pro sjednocení českých esperantistů z lásky k ideji esperantismu; návrh výboru byl všemi hlasy (26) přijat a usnesení to oznámeno bylo oběma sdružením. Při volbě správního výboru zvoleni byli pánové a dámy: Frant. Novák (předs.), učitelka E. Mužíkova (místopř.), učitel Jaroslav Halbhuber (jedn.), úředník J. Lapáček (pokl.), učitel Frant. Kraus (knihovník), J. Barborkova, M. Kalinova, M. Cafourková; náhradníky jsou: sl. B. Šlosarova a p. J. Chvojka, revisory: sl. Pilařova a p. Roubíček.

Pozn. Tak zní oficiální zpráva. K tomu ještě dodáváme, že klub hostomický zaslal nám vřelý projev sympathií, v němž vysvětluje, že po svém založení jen z neznalosti věci, nevěda vůbec ani o »Svazu čes. esp.« a »Čes. esp.« přistoupil k »Unii čes. esp.«, že však později se přesvědčil o stavu věcí a seznal, že my máme pravdu, a proto nám přeje mnoho zdaru. Slouží opravdu ke cti hostomickému klubu, že měl odvahu otevřeně doznati svůj omyl a vyvoditi z toho důsledky. A my se zadostiučiněním pozorujeme, že mezi českými esperantisty svítá, že přece jen čeští esperantisté trvale klamati se nedají. *Red.*

Klub esperantistů v Prostějově schází se každý pátek mezi 8—9^{1/2} hod. več. k esp. konversaci. Klub vydal prostějovské pohlednice s krátkým esperantským textem o Prostějově (bohužel, zaslány nám nebyly. *Red.*).

Klub esperantistů ve Vítkovicích schází se každý pátek v »Česdomě« za účelem praktické konversace. Klub zve všechny místní i okolní přátele esperanta k těmto konverzačním večírkům.

LIBROJ KAJ GAZETOJ.

Esperantista poŝkalendaro 1910. Redaktita de *prof. dr. S. Lederer*. Berlin SW, Möller & Borel, 1909. Prezo 50 sd (afrankite) Pĝ. 172. — La kalendaro konsistas el du partoj, el kiuj la unua enhavas la dataron kaj kelkajn rubrikojn por notizoj, la dua diversajn praktikajn informojn, el kiuj la plej serĉata estos listo de esp. konsulejoj, oficejoj, societoj, rondetoj, hoteloj ktp. Bedaŭrinde en tiu ĉi listo estas multaj adresoj tre dubindaj kaj kontraŭe mankas en ĝi kelkaj adresoj gravaj: mankas en ĝi precipe la adresoj de kelkaj internaciaj societoj esperantistaj (ekz. de instruistoj). Kun la vera kaj prava miro ni ankaŭ vidas, ke s-o redaktoro (vivanta en Praha!) ne scias pri nia »Bohema asocio esperantista« kaj ne

konas ĝian adreson (Praha II, 1036/XIV), ĉar li sub la nomo de »Boh. asocio esp.« (prez. Dro Kamaryt), donas la adreson de »Ligo de boh. esp.« (prez. Ing. Šalamon) uzanta la nomon de nia asocio sole por trompi la publikon kaj la poŝtoficon, pri kio povis s-o redaktoro informi sin aŭ ĉe s-o prof. Dro Kamaryt, kiun li persone konas, aŭ en nia revuo (»Ĉ. e.« III, pĝ. 169, 183). Malgraŭ tiu ĉi malfavoro aŭ malŝato montrita al ni, ni tamen rekomendas tiun ĉi poŝlibron, kiel ni rekomendis (ni scias, ke efikplene) ĉiujn eldonaĵojn de la simpatia esperanto-eldonejo Berlin'a. *Bšk.*

Oficiala gazeto esperantista. En la n-o 16 (II, 5) »Konstanta komitato de la kongresoj« publikigas la bilancon de la kontoj de la kvara kongreso (Dresden, 1908). Laŭ ĝi la elspezoj estis 29.413'18 fr., la enspezoj 29.818'51 fr., sekve la profito estis 405'33 fr. (dividita po trione inter la germanaj societoj, kongresa kaso kaj repago de antaŭaj deficitaj). Certe multajn legantojn interesos tiu ĉi financa flanko de niaj internaciaj manifestacioj. *B.*

La Revuo. Internacia monata literatura gazeto. Red. & adm.: Paris, Bvd. St.-Germain 79, Francujo (Hachette & Cie). Jara abonpago 6 fr. — Tiu ĉi revuo redaktata de unu el esperantistoj-ĉefuloj prof. C. Bourlet kaj eldonata de granda libroeldonejo de Hachette estas la sola esp. revuo, kiu paradas per la konstanta kunlaborado de la aŭtoro de esperanto Dro Zamenhof. — En la unuaj kajeroj (1—5) de la nova (IV) jar-kolekto Dro Zamenhof finis sian belan tradukon de la rakonto »Marta« de Eliza Orzeszko. En »Babilado« de 5a n-o s-o Bourlet rememoras la mortintan gazeton »Revuo internacia«, el kiu naskiĝis nia »Ĉes. esp.«, kaj ĝian ĉefan kunlaboranton, admirindan personon, s-on Seleznjov, pri kies sorto oni nun nenion scias. La aŭtoro konstatas pri la antaŭulo de »Ĉes. esp.«, ke »ĝi estis bele presita, preskaŭ lukse eldonita, kaj plie rimarkinde bone redaktita«, sed ke »tiu bela, bona gazeto ne trovis la necesajn abonojn por vivi,« ke mankis la abonantoj ne sole, ĉar la esperantistoj estis malmultaj, sed »precipe ili mankis, ĉar... oni sekrete bojkotis la novan Revuon«. (Tio ĉi estas la duan fojon, kiam ni citas la publikan konstataĵon, ke »R. I.« estis sukcese bojkotita — eble baldaŭ estos plenumita nia esprimita atendo, ke ni povos registri ankaŭ ies klarigon, kial tia bojkoto povis sukcesi inter esperantistaro, eble trovos sin iu, kiu kuraĝos tion diri...). Kaj la aŭtoro konfesas: »Mi relegas la kvin numerojn por retrovi la riproĉitajn tekstojn; kaj malfacilege, streĉante mian memoron, mi rekonas, en tiu nun vere klasika lingvo, la vortojn, kiuj naŭzis la tiamajn konservativulojn. Tiu Seleznjov, tiu danĝera novigemulo, tiam kuraĝis uzi novajn vortojn, kiel ekzemple ,enketo, tendenco, frakcio ktp.!' Li eĉ — kia skandalo! — maltime skribis ,ĉi tie' anstataŭ ,tie ĉi'. Ĉi tio lasta estis vere netolerebla. La tiama partio de l' Savado senkompate dronigis lian gazeton.« »Jes, en 1902 ekzistis fanatike konservativema partio, kies ĉefo, kvazaŭ Papo de Esperanto, aŭtokrate regis la tutan Esperantistaron.« »Neniu havis rajton enkonduki novan vortradikon, neniu havis rajton uzi novan esprimon, neniu... krom Li, la granda Inkvizitoro, la Papo.« Ni registras sole tion ĉi (kvankam la aliaj punktoj de »Babilado« meritas la atenton) kaj ni sole registras tion ĉi (kvankam »Babilado« trudas al ni multajn rimarkojn), tute kontentaj, ke oni ekkonas kaj konfesas (tre malfrue) hontigan fakton por la esperantistaro, ke ĝi ne sciis kompreni kaj vivteni sian plej bonan revuon. S-oj Seleznjov, Ĉejka, Krumpholtz k. a. havas sian satisfakcion. Kaj ni estus pli kontentaj, se ni povus konstati, ke la cirkonstancoj inter la esperantistaro estas nun aliaj, pli bonaj, ol en la tempo, pri kiu parolas s-o Bourlet... *Bšk.*

Lingvo internacia (XIV, 12) en la artikolo »La tasko de l' proksima jaro« prave proklamas: »ĝentile ni diras, ke la konsento inter kelkaj personoj, eĉ eminentaj, tute ne sufiĉas, por ke la esperantistaro akceptu blinde ian ajn projekton«.

B.

Pola esperantisto (IV, 12) parolante pri la intenco aranĝi interslavan esperantistan kongreson reproduktas tre malsaĝan vantoplenan leteron de »B. u. e.«, en kiu tiu ĉi »reprezentantaro de bohemiaj esperantistoj« proklamas, ke la kongreso »nepre devas esti organizita sole de Bohema unio esperantista,« ke »B. u. e.« estas »sole kompetenta kaj kapabla« por tiu ĉi tasko. Tio ĉi estas simple malsaĝa netoleremo, ridinda fanfaronemo, blinda gloramo kaj aroganta nelojaleco, kiu ne devas trompi la eksterboheman esperantistaron. Jam en la Dresden'a kunveno de slavaj esperantistoj, en malbela sceno kaŭzita de s-o Kühnl, oni prave montris al tio, ke »B. u. e.« ne estas reprezentanto de la tuta bohema esperantistaro kaj precipe ne ĝia sola reprezentanto, tiom pli oni povas tion akcenti nun, kiam krom »B. unio e.« ekzistas ankoraŭ »B. asocio e.« Kaj la eksterlanda esperantistaro devas respekti ambaŭ centrojn de la bohemiaj esperantistoj havante neniujn kaŭzon kaj rajton malprave esti favoraj al unu partio kaj maljuste ignori la alian. Tion certe komprenas la saĝaj elementoj de la eksterbohema esperantistaro kaj ni scias, ke ili ne kuraĝus ignori la asocion, en kiu estas homoj, kiuj fondis kaj kreis la esperantistan movadon en la bohemiaj landoj, kiuj por ĝi tie tre sindone kaj prudente laboras, kiuj havas sian signifan lokon en la movado. Tial, se oni konsentos fari la interslavan esperantistan kongreson en la bohemiaj landoj, ni ekstaros kontraŭ ĉiu provo fari la decidon sen ni, ni absolute ne permesos, ke unu partio uzu la entreprenon por sia reklamo (tiu ĉi malbela celo de »B. u. e.« estas jam nun bone videbla). Unu partio sola povus entrepreni la aferon sole tiam, se la alia rifuzus kunlabori — alie ne. Tion ni diras tute klare kaj tre energie. Pri aliaj punktoj de la letero ni ne parolas, ili estas simple tro ridindaj kaj ilia celo estas videbla eĉ por blinduloj.

Bouška.

The British Esperantist (VI, 61) komunikas, ke la tria brita esperantista kongreso okazos en Cheltenham dum la Pentekosto 1910 (14.—16. de majo). La kongreso kunvenos en la urbodomo.

Rd.

La Simbolo. Internacia gazeto. Red. & adm.: Tacoma (Wash.), Symbol Publishing Co, U. S. A. Jara abonpago Sm. 2.50. — Gazeto eldonata monate en eleganta formo, sur bela papero. — En la januara n-ro (1, 11) estas ĉarma skizo pri Hellen Keller, la plej fama surdblindulino en la mondo kaj la priskribo de Praha.

B.

Juneco (Jeunesse). Oficiala organo de la »Franca federacio de la junaj esperantistoj«. Red. & adm.: Paris, Bvd. Raspail 152, Francujo. Jara abonpago 4 fr. — Franc-esperanta revuo por la junularo, organo de la federacio de 19 grupoj gejunulaj en 15 francujaj urboj, enhavas artikolojn kaj dokumentojn pri esp. movado inter junularo.

Rd.

Esperanto-nouvelles. Feuille trimestrielle de propagande et d'information. Red. & adm.: Paris, rue d'Alésia 96, Francujo. Jarabonpago 70 ctm. — Kvaronjara propaganda kaj informa folio pri esperanto en la franca lingvo kolektanta la faktojn kaj dokumentojn pri niaj lingvoj kaj movado.

Rd.

La Esperantisto. Oficiala organo de la »Verband deutscher Esperantisten«. Red.: Fritz Stephan, Leipzig. Adm.: Fritz Schnackenburg, Leipzig, Talstr. 27. Abono M 2.50. — Monata gazeto propaganda en lingvoj germana kaj esperanta.

Rd.

Norda gazeto. Bulletin mensuel de la *Federation des groupes esperantistes du Nord de la France*. Red. & adm.: Saint-Omer, Bvd. Vauban (E. Deligny), Francujo. Jarabono 1 fr. — Regiona, nordfrancuja, monata bulteno kun grupaj raportoj plejparte en la franca lingvo. *Rd.*

Japana esperantisto. Oficiala organo de »*Japana esperantista asocio*«. Red. & adm.: Tokio, Marunouchi, Japanujo. Jara abonpago 2 Sm. Tiu ĉi ilustrata revuo japan-esperanta enhavas ĝeneralajn informojn kaj literaturajojn de la Ekstrema oriento kaj raportojn pri la esperantista movado inter Japanoj kaj Ĥinoj. — En la lasta n-o (IV, 10) la redakcio promesas plenumi la deziron de multaj esperantistoj prezenti lecionojn de la japana lingvo en esperanto. *Rd.*

Hina-esperanta revueto. Red. & adm.: Paris, Gentily (Seine), rue de Montrouge 42 (So Hoa). — Kurioza dumanata revueto en lingvoj Ĥina kaj esperanta enhavanta plejparte sciencajn artikolojn. — El la enhavo de la lasta n-o (1, 3) ni citas la artikolojn: Esperanto kaj milito, La nuna situacio de la metrosistemo, Medicino sociala, La nutraĵa dieto. *Rd.*

Progreso (II, 11) sciigante la malaperon de unu idista organo (Yuna idano) preterpase diras maldolĉajn, sed pravajn vortojn: »Certe, ne la nombro da ĵurnaloj estas grava, sed ilia kvalito. Tion pruvas la esperantista rondeto, kiu fanfaronas per siaj 80 (? — tiun ĉi demandsignon de »P« ni ne komprenas. La red.) ĵurnaloj, sed kiuj lasas pereji siajn plej interesajn kaj gravajn revuojn... se la aŭtokrataj ĉefuloj ne mortigas ilin«. Pikanta moko! Estas vere terura fakto, ke inter la tro multaj gazetoj esperantistaj malplej bone prosperas bonaj gazetoj (ne montrante la elirantajn gazetojn sufiĉas rememorigi la mortintajn: Revuo internacia, Espero pacifista k. a.) kaj ke la bonaj gazetoj estas intence ignorataj, se ne bojkotataj. Kiam venos la ŝanĝo? *Bšk.*

Diversaj eldonadoj. — *Klucz Esperanto*. Podług systemu Ĉefeĉ'a opracował i wydał Jan Günther. Cena 2 kop. (wydanie droższe 3 kop.). Pola esperanta ŝlosilo ricevebla ĉe »Pola esperantisto«. — *Foto-Hüttig A. G. Dresden*. Luksa, tre eleganta, ilustrita katalogo de la plej granda kaj plej malnova kamerfabrikejo eŭropa de fo Hüttig A. G. Dresden-Striesen, Schandaŭerstr. 76, Saksujo. — *Klientaro de Ĉekbanko esperantista*. Dua nomaro. Adresaro de la ĉefaj konthavantoj kaj de firmoj kaj privatuloj, kiuj akceptas plenvale la ĉekojn de la Ĉekbanko esperantista (London SW, Merton Abbey, Anglujo). — *Konataj medicinaj produktoj* fabrikataj de Burroughs Wellcome & Ko. (London EC, Snow Hill Buildings, Anglujo). — *Ĉila esperantista asocio al sia glorega majstro*. — *Globus*, unua moravia fabrikejo de cigaringoj, cigaredaj tuboj kaj kartonaĵoj en Prostějov (Moravio, Aŭstrio). Reklamfolio. *Rd.*

Ricevitaj gazetoj. — *Oficiala gazeto esperantista* (II, 3, 5, 6): Pri la transskribo de propraj nomoj. — *Lingvo internacia* (XIV, 12). — *La Revuo* (IV, 1, 2, 3, 4, 5). — *Esperanto* (V, 67, 68, 69): La proceso de Zagreb. La situacio de la komerco kaj industrio en Usono. — *Internacia scienca revuo* (VI, 72, 73): Pri modela klasifiko de esperantaj bibliotekoj (gen. Sebert). Fonetika skribo de kvar ĉefaj lingvoj eŭropaj (prof. Köppen). La eterneco de la vivo (Morozov). Harmonia terminaro. — *Voĉo de kuracistoj* (III, 1, 2): Pri la konstruo de la socia medicino en Rusujo. — *Internacia socia revuo* (IV, 1). — *Bulteno de Libera penso* (n-o 4): La liberpensaj instruistoj en Aŭstrio kaj Francujo. — *La Simbolo* (I, 11). — *La Spritulo* (II, 15): Mirindaj aventuroj de hipnotigito. — *Juna esperantisto* (VII, 12): La patrino de Goethe. — *Juneco* (1, 2). — *Eĥo esperantista* (IV, 43; V, 44); — *Svisa espero* (VII, 12); — *Belga esperantisto* (II, 2). — *La*

Suno hispana (VI, 72, 73): L. R. M. Alfons XIII esperantisto. — *The British Esperantist* (VI, 61). — *Germana esperanto-gazeto* (II, 24). — *Informaj raportoj* (III, 11, 12; IV, 1). — *La Holanda pioniro* (II, 3, 4): Lingva demando en Belgujo. — *La Esperantisto* (I, 5). — *Pola esperantisto* (IV, 12). — *Rumana esperantisto* (II, 3). — *Rumana gazeto esperantista* (III, 1). — *Kroata esperantisto* (I, 9-10; II, 1). — *Hungara esperantisto* (I, 8). — *Greĝlingva esperantano* (I, 8-10 11). — *Esperanto-nouvelles* (3). — *Paris-Esperanto* (IV, 34). — *Normanda stelo* (II, 12; III, 1). — *Sarta stelo* (III, 19). — *Norda gazeto* (II, 12, 13). — *La Du steloj* (II, 7-8). — *Antaŭen esperantistoj* (VI, 11). — *La Kolombia stelo* (I, 3). — *Japana esperantisto* (IV, 10): Dis volviĝo de la japana eksterkomerco. Eksalto de Horymír. — *Hina-esperanta revueto* (I, 3). — *Progreso* (II, 11).

DIVERSAJ KOMUNIKOJ.

La unua kroata verko en esperanto. La redakcio de »Kroata esperantisto« eldonos tradukon de unu el la ĉefaj sudslavaj poetaj verkoj tradukita en multajn lingvojn, de kroata heroa poemo de Ivan Mažuranić »La morto de Smail-aga Ĉengijiĉ« (la unua kanto aperis en »K. e.«). Ĝia prezo por tiuj, kiuj mendos ĝin antaŭ la eldono (»Kroata esperantisto«, Zagreb, Boškoviĉeva 13, Kroatujo) estos 1 Sm. R. N.

Dankesprimo de Dro L. L. Zamenhof. »Oficiala gazeto esperantista« (II, 6, 179) publikigas jenan komunikaĵon de Dro L. L. Zamenhof: »Okaze de la kvindeka datreveno de mia naskiĝo mi ricevis grandegan multon da bondeziroj en plej diversa formo: telegramojn, leterojn, poŝtajn kartojn, gazetajn artikolojn, librojn, manuskriptojn, fotografaĵojn k. t. p. Ĉio ĉi tio profunde min kortuŝis, kaj mi tre dezirus esprimi al ĉiu gratulinto aparte mian plej koran dankon; sed bedaŭrinde tio estas por mi fizike neplenumbla. Tial oni volu pardoni min, ke, anstataŭ respondi aparte al ĉiu persono, aŭ almenaŭ al ĉiu gazeto, societo aŭ grupo, mi esprimas mian plej profundan dankon al ĉiuj kune, per ĉi tiu publika letero Varsovio, 20. XII. 1909. L. L. Zamenhof.«

Manuskripto por la preso (Atentigo al la kunlaborantoj) estu ĉiam skribita sole sur unu flanko de la paperfolio kun sufiĉe larĝa margeno por eblaj korektoj (ĉirkaŭe unu kvaronon aŭ trionon da paĝo), tre legeble, grandlitere kaj kun maldensaj linioj! Ĉiu aparta artikolo aŭ notizo estu skribita sur aparta paperfolio! Oni skribu legeble siajn nomon kaj adreson kaj oni konvene afranku la sendaĵon! Se vi precize plenumos tiujn ĉi postulojn, vi povas esti certaj, ke akompanos vin dankosento de bedaŭrindaj redaktoro kaj kompostisto! Rd.

La administracio de „Ĉ. e.“ estas nun — multaj personoj malatentis tion — en Praha (ne en Jevičko) kaj ĝia adreso estas nun la sama kiel de la redakcio: »Bohema esperantista«, Praha III, Kampa 495, Bohemujo-Aŭstrio. Sekve oni nun sendu nenion al sinjoro Boháček en Jevičko por eviti malagrablajn malfruiĝon aŭ resendon. Adm.

Zodpovědný redaktor H. K. Bouška. — Nakladatel Jan Iglauer. — Tisk »Politiky« v Praze.

 Podporujte a doporučujte firmy u nás inserující!

Bártova restaurace „U Bíbalů“

Praha VII., Bělského třída 906

doporučuje svoji výtečnou kuchyni v každé době. Plzeňský prazdroj přímo od čepu a vyleželé pivo z akciového pivovaru na Smíchově. Restaurant tento je sídlem esperantského klubu Praha-VII.

O hojnou přízeň prosí

ALOIS BÁRTA, restauratér.

Nejčtenější a nejlacinější mezinárodní čtrnáctidenník

„ESPERANTO“

přináší zprávy z celého světa o politice, obchodě, průmyslu, národním životě, umění a literatuře. Roční předplatné 4 K přijímá admin. »Českého esperantisty«, která převzala hlavní zastupitelství pro král. České. Placení složným listkem. Jednotlivá čísla v trafice na Perštýně a v knihkupectví Josefa Hovorky, Žitná ul.

Truhlářství a sklad nábytku — Meblmagazeno-meblfabrikado de

JOSEF HAVLÍČEK

PRAHA-I., Michalská ulice číslo 19, I. patro. I et.

Nábytek ve všech slozích vždy v zásobě, jak celá zařízení, tak i jednotlivě. Též kuchyně, pohovky a slamníky. Opravy nábytku se levně a rychle provádějí.

Meblo en ĉiu arta stilo konstante en provizo. Vendado are kaj aparte. Establo de ĉambroj, kuirejoj-kanapoj kaj matracoj. Rekonstruado de meblo.

ESPERANTISTA KAFEJO „DERBY“

PRAHA VII.

esperantistaj gazetoj. Por bona priservado
garantias

M. VALENTA.

Krajky, stuhy, ozdoby,

krejčovské potřeby

:: velmi levně nabízí ::

F. MAJINA, Král. Vinohrady,

Palackého tř. čís. 20, vedle záložny.

Učebné pomůcky pro samouky i kursy.

Vydání malá.

- Sv. 1. **Učebnice esperanta.** Upravili Th. Čejka a Jos. Krumpholtz. — 6. vyd. zcela přepracované. — Cena 20 h, poštou 23 h.
Sv. 2. **Slovníček esper.-česky.** Sestavil Th. Čejka. — Cena 20 h, poštou 23 h.
Sv. 3. **Slovníček česko-esper.** Sestavil Th. Čejka. — Cena 30 h, poštou 33 h.
Sv. 4. **Methodická učebnice esperanta** (mluvnice, cvičebnice a oba slovníčky). Sestavili Th. Čejka a Jos. Krumpholtz. — Cena eleg. váz. výt. v kapesním formátu K 1'10, poštou K 1'20.
Slovník česko-esperantský (obsahuje více než 10.000 slov). Sestavil Th. Čejka. Cena 90 h, poštou 95 h.

Vydání velká.

- Sv. I. **Úplná učebnice esperanta.** Napsali Th. Čejka a Jos. Krumpholtz. — IV. vyd. (doplněné). — Cena K 1'50, v eleg. angl. měkké vazbě 2 K, poštou o 10 h více. Obsahuje Zamenhofovo „**Fundamento de esperanto**“.
Sv. II. **Slovník esper.-česky** (podrobný). Sestavil Th. Čejka. — Cena 2 K, v eleg. angl. měkké vazbě 2'50, poštou o 10 h více.
Sv. III. **Slovník česko-esperantský** (podrobný). Sestavuje Th. Čejka.
Sv. IV. **El la historio de esperanto.** Obsahuje Dr. L. Zamenhofův „List o původu esperanta“ a zajímavou řeč Dra K. Beina a Dra L. Zamenhofa, proslovenou na I. kongresu esperantistů 1905. — Cena 30 h. Spisek tento hodí se znamenitě k dalšímu cvičení v esperantu, zvláště pro výborný sloh esperantský.
Vedle těchto spisů doporučujeme ještě časopis **Český esperantista** roč. I. a II. ve sníž. ceně 2 K a **Revuo Internacia** (160 str. poučné i zábavné četby) za 2 K. — Kdo objedná všechny tyto 3 časopisy najednou, obdrží je, pokud zásoba stačí, vyplaceně za K 5'50. — **Všechny objednávky vyřizuje** — však jen po předchozím zapravení obnosu — **TH. ČEJKA, Bystřice-Hostýn, Morava.**

JOSEF MALÝ, Praha VII., Na Výšinách

fabrikas specialan komodon matracon „Esperantan komodon“. Prezarojn kaj informojn oni donas senpage.

Unua slovena vin-tenejo

de

MAX PIPAN KAJ KOMP.,
en Král. Vinohrady, Chodská ul. 13. Bohemujo.

rekomendas sin

por aĉeto de blankaj kaj ruĝaj vinoj de la plej bonaj specoj el siaj propraj vinberecoj en Istrio kaj Karniolo. — Specialaĵo: Terrano di Carso (Kraški teran), bonega vino por anemiuloj.

Prezroj tre moderaj.

 Volu postuli la specimenojn kaj prezaron.